

„Közel, s Távol”

II.

*Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely
éves konferenciájának előadásaiból*

2012

„Közel, s Távol” II.

*Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely
éves konferenciájának előadásaiból*

2012

ÚJ SZÉCHENYI TERV

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projektek az Európai Unió
támogatásával valósulnak meg.

TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0030 „Önálló lépések a tudomány területén”

Eötvös Collegium

Budapest, 2012

Felélő kiadó: Dr. Horváth László, az ELTE Eötvös Collegium igazgatója

Szerkesztő: Takó Ferenc

Korrektúra: Doma Petra, Jámbor Aliz Laura, Kövi Franciska,

Sándor Angelika, Takó Ferenc

Copyright © Eötvös Collegium 2012

Minden jog fenntartva!

Nyomdai kivitel: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.

Felélő vezető: Kovács Jánosné ügyvezető igazgató

ISBN: 978-963-89596-1-4

Gyöngyösi Csilla

Az egyistenhit megvallásáról (tawhīd) szóló hadíszgyűjtemény ismertetése Buḥāri *Ṣaḥīḥ al-Buḥāri* című művéből

1. Buḥāri

Teljes neve Abū Abdullah Muḥammad bin Abū l-Ḥasan Ismāʿīl bin Ibrahīm al-Muḡīrah bin al-Aḥnaf Bardizbah al-Buḥāri.¹ Pénteken született, az ima után, a hónap kezdetétől számított 13. éjjel, Šawāl hónapban, 194-ben.² Abū Yaʿlā azt írja életrajzi lexikonában, hogy „a 12. éjjel született a hónap kezdetétől számítva, a Maḍkūr hónapban, és meghalt szombat éjjel, az esti ima után, ami az ʿaid ul-fitr éjszakája volt, és eltemették fitr napján, a déli ima után, 256-ban,³ Ḥartankban, Isten irgalmazzon neki.”⁴ Születési helye Bukhara Khoraszánban, a mai Üzbegisztán területén van. Fiatal korától ír, és utazik özvegy édesanyjával és bátyjával; tizenhat éves, amikor Mekkába indulnak a zarándoklatra. Végiglátogatja az ösz-szes fontos szellemi központot, majd tizenhat év után visszatér Bukharába, ahol megírja a könyvét. Ezután hadísztanítással foglalkozik.

2. A gyűjtemény

A *Ṣaḥīḥ al-Buḥāri*, azaz a teljes Buḥāri egyike az iszlám hat kanonikus hadíszgyűjteményének, 2602 hadíszot tartalmaz, az ismétlésekkel együtt 9082-t.⁵ Mivel Buḥāri a maga korában azt látta, hogy a gyűjtemények gyenge hadíszokat⁶ is tartalmaznak, elhatározta, hogy ír egy könyvet, amelyben csak olyanok szerepelnek,

¹ Közli Ibn ḤALLIKĀN az életrajzi lexikonában: Kitāb wafayāt al-aʿyan wanbiyā abnā az-zamān libn Ḥallikān; közli Rudolf-Ernst BRÜNNO–August FISCHER, *Crestomathy of Classical Arabic Prose Literature*, 8th edition by Lutz EDZARD – Amund BJORSNOS, Harrasowitz Verlag, Wiesbaden, 2008, 103–107.

² CE 810.

³ CE 870.

⁴ Uo.

⁵ Más kiadások szerint 7563-at az ismétlésekkel együtt, de az eredeti hadíszok száma itt is 2602.

⁶ Azaz amelyiknek az isznádja nem megbízható.

amelyek hitelessége megkérdőjelezhetetlen. A könyvet körülbelül 846-ban fejezte be, ezután pedig azokat az éveket, amelyek haláláig hátravoltak, hadísztanítással töltötte. Noha a nyugati tudósok ezt megkérdőjelezzik, már a saját korában is nagyon nagy tekintélynek örvendett a gyűjtemény, jelenleg pedig a Korán után a szunnita iszlám második legautentikusabb könyve.

3. A hadíszok

A hadísz az iszlám hagyományban a második legfontosabb helyet foglalja el. A gyűjtemények megőrizték a Próféta Koránon kívüli mondásait és cselekedeteit. A hadísznak két része van: az egyik az isznád, azaz a hagyományozók sora, a másik a matn, azaz a tartalom. A hagyományos hadíszkutatás az isznádra koncentrált, és a hagyományozók szavahihetősége alapján válogatott; a tartalom másodlagos volt a válogatás szempontjából. A modern hadíszkiadások azonban gyakran elhagyják az isznádot, csak azt jelölik, hogy ki az, aki a hagyománylánc kezdetén áll, ez azonban teljes mértékben ellenkezik azzal, ami maga a hadísz. Jelen összefoglaló azonban mégis ezt az utat követi, és csak a tartalomra koncentrált, mivel betekintést szeretne adni abba, hogy milyen hadíszokat gyűjtött Buḥāri az egyistenhit megvallására vonatkozólag. A dolgozat tematikusan foglalja össze a Buḥāri-féle gyűjtemény 9. könyvének 9. fejezetét.⁷ Bővebb elemzésre itt a terjedelmi keret miatt nincs mód, így megelégszem a tartalom ismertetésével, tudva azt, hogy magyar nyelven nem készült még ebből kivonat.

Az Isten egységének megvallásáról (a továbbiakban tawḥīd) szóló gyűjtemény az utolsó, 93. könyv a gyűjteményben, 183 hadíszot tartalmaz. A hadíszok érdekessége, hogy nem arra adnak választ, amire a kalām, az iszlám dialektikus teológiája és a falsafa, azaz a filozófia keresi a választ, vagyis hogy kicsoda Isten per se, önmagában, illetve hogy mi is az egység tartalma; hanem arra, hogy hogyan kell a tawḥīdot megvallani, milyen gyakorlati cselekedeteket von maga után az, ha valaki megvallja Isten egységét, milyen tulajdonságai vannak Istennek, milyen viszonyban van Isten és ember, milyen a Paradicsom és a Pokol, illetve kik kerülnek oda, milyen bűnök és jó cselekedetek vannak, milyenek a Próféták, hogyan viszonyul a Könyv népe a muszlimokhoz.

⁷ A számozásban a Khan-féle angol verziót követem, mert aki nem olvas arabul, annak ez a fordítás a hozzáférhető.

a) *A tawhīd gyakorlati következményei (469; 519; 552; 584; 621)⁸*

A 93. könyv egy olyan hadísszal kezdődik, amelyben a Próféta olyan jemeni törzsek iszlamizálásáról beszél, akik a Könyv népéhez tartoznak, azaz zsidók vagy keresztények. Nekik először meg kell tanítani a tawhīdot, és ha ezt elfogadták, akkor a napi ötszöri imát és az alamiznaadót. Aki hisz Istenben, az pontosan végzi az imádságokat, és böjtöl Ramadánkor. Isten a Paradicsom legfelső részét készíti elő azoknak, akik dzsihadot tartanak az ő nevéért; lesznek olyanok, akik szilárdan kitartanak Isten törvényében. Aki megtartja a böjtöt, annak szájszaga kedvesebb Isten számára, mint a mósusz illata; mindenki, aki mártíromságot szenved, bemegy a Paradicsomba.

b) *Isten és ember kapcsolata, teremtés, širk (470; 473; 474; 502; 504; 505; 546; 596; 611; 623; 625; 646; 647)*

Az ide tartozó hadiszok szerint Isten és ember között rabszolgai viszony van, és az ember csak Istent imádhathja, csak őt tisztelheti istentiszteletben. Senkit nem szabad Isten mellé társítani, mert a társítás (širk) a legnagyobb bűn az iszlámban. Isten nem irgalmas azokkal, akik maguk is nem irgalmasok, illetve Isten irgalmasságot ad a hívők szívébe; Isten sokkal hatalmasabb, mint azt az ember elképzeleli; Isten nem egyszemű (mint a hadiszban említett illető), Isten olyan az emberrel, amilyenek az ember gondolja ezt a viszonyt, azaz úgy viselkedik vele, ahogyan az ember elvárja tőle.

Amikor Isten megteremt az embereket, először anyagot gyűjt az anyjuk méhében negyven nap és negyven éjszaka; az ember azután vérröggé válik ugyanennyi időre; azután ugyanennyi időre egy darab hússá válik; ezután egy angyal küldetik hozzá, hogy négy dolgot írjon fel: az életét, halálának időpontját, a cselekedeteit, és hogy átkozott lesz-e, vagy áldott (ez tehát az eleve elrendelés tana); ezután lélek leheltetik bele.

A legfőbb jócselekedetek a következők: 1. a napi ötszöri ima; 2. a szülők tisztelete; 3. dzsihad Isten ügyében.

A 646-os hadisz szerint a képek festője a feltámadás napján büntetésben részesül.

c) *A tawhīd megvallása (471; 472)*

Ezekben a hadiszokban olyan helyzetekről van szó, amikor valaki megvallja Isten egységét. Ha valaki csak annyit mond, hogy Ő Isten, az Egy, az a Korán egyharmadával egyenlő (471); Isten szereti azokat, aki megvallják az ő egységét (472).

---

⁸ Az alcímek után zárójelben szereplő számok az adott szakaszhoz tartozó hadiszokat jelölik.

d) *Isten tulajdonságai, Isten 99 csodálatos neve (472; 473; 474; 477; 478; 479; 480; 481; 482; 483; 484; 485; 489; 501; 508; 515; 518; 526; 545; 569; 573; 583; 586; 613; 643)*

Isten a hadiszok szerint Egy, és vannak tulajdonságai: irgalmas, türelmes, láthatatlan, a Béke, a Király, halhatatlan, Erő, nagylelkű, a Menny fenntartója, Igazság, nem süket, ő az, aki hall és lát, mindig megbocsátó, a könyörületes, teremtő, a kegyelme megelőzi a haragját, a keze tele van, mégsem fogy ki belőle az áldás, a keze az Igazság mérlege, ő az, aki felemel és letaszít, fenséges, hosszútűrő, semmi olyant nem tesz, amit nem akar, a legmagasztosabb, nagy, az Idő, Isten akkor is hall, ha csendben beszélnek.

Istennek 99 csodálatos neve van (a kalām és a falsafa ezeket Isten attribútumaiként említi, és hosszas vitát folytat róluk), és aki megtanulja ezeket kívülről, elnyeri a Paradicsomot.

Az 586-os hadisz szerint Isten az éjszaka harmadában szerte jár a földön, és olyanokat keres, akik őt segítségül hívják, és akiken kegyelmet gyakorolhat.

e) *A láthatatlan (belső, rejtett, titkos, bāṭin) dolgok tudása (476; 477)*

Őt olyan rejtett dolog van, amit nem tudhat senki Istenen kívül: azt, ami a méhben van, ami holnap történik, az eső idejét, a halál időpontját és az Óra (azaz az Utolsó Ítélet) idejét (476).

f) *Látta-e Mohamed Istent? Isten színe látása (477; 524; 529; 530; 531; 532c; 533)*

Āiša hagyományozta, hogy mindenki, aki azt állítja, hogy Mohamed látta Istent, az hazudik; lesznek olyanok, akik látni fogják Istent színről színre, mint Mózes, a Feltámadáskor.

g) *Az utolsó ítélet, a Pokol (Tűz) és a Paradicsom (Kert), a Feltámadás (476; 479; 481; 482; 507; 509; 519; 532c; 536; 541; 542; 555; 602; 603; 607; 609; 610)*

Isten az Óra tudója, ő az, aki a Feltámadáskor az eget és a mennyet a jobb kezében tartja; amikor az emberek a pokolban lesznek, Isten ráteszi a lábát a pokolra, amely ennek következtében leszűkül, egész addig, amíg az emberek azt nem kiáltják: Elég! A Paradicsom legfelső részét készíti elő azoknak, akik dzsihádot tartanak az ő nevéért; azok, akik feltámadnak, meg fogják látni Mózes, ahogy a Trón (ti. Isten trónja) egyik oszlopát tartja; egy helyen (524) pedig Mohamed azt mondja, hogy ő lesz az első, aki feltámad; az 532c számú hadisz szerint a Feltámadáskor fogják színről színre látni Istent.

Az 532c hadisz szerint az utolsó ítéletkor egy híd vezet majd keresztül a pokol felett, és Isten és küldöttei azon mennek át; az utolsó ítéletkor azok közül, akik

a pokolban vannak, egy rész elpusztul gonosz cselekedetei miatt, mások, akik a tűz fölött kampókon lógnak, tűzbe vettetnek, ismét mások pedig meg lesznek büntetve, és megkönnyebbülnek. Az utolsó ítélet után Isten irgalmaz a Pokolban azoknak, akiknek akar, és leküldi az angyalokat, hogy kihozzák mindazokat, akik a leborulással Istent imádták. A Pokolban ugyanis elég az emberi test, csak az a jel marad meg, amelyet a leborulás hagyott az emberen, az angyalok pedig erről a jelről ismerik majd meg, hogy kit kell megmenteni; miután teljesen megégve kijönnek a tűzből, az élet vize töltetik rájuk. Az utolsó ember, akit Isten meg akar menteni, hosszasan alkudozik majd Istennel, hogy bejuthasson a Paradicsomba, egészen addig, amíg Isten el nem neveti magát, és be nem engedi, mert megnevettette. Az 542-es hadís szerint is lesznek olyanok, akik a Pokolból a mennybe jutnak majd, mert Isten megkönyörül rajtuk.

Az 536-os hadís leírja a Paradicsomot: lesz két ezüsből való, két aranyból való, és semmi sem akadályozza majd az embereket, hogy Istent lássák, kivéve a Dicsőség Fátyla Isten arcán.

Az 538-as hadís szerint háromféle ember lesz, akihez Isten nem beszél majd a Feltámadáskor, nem is néz rájuk: aki hamisan esküszik a kialkudott ár tekintetében; aki hamisan esküszik annak érdekében, hogy egy másik muszlim tulajdonát megszerezze; és aki megtiltja a többieknek, hogy hozzáférjenek a túlfolyó vízhez.

Az 541-es hadísban a Paradicsom és a Pokol vitatkoznak. A Paradicsom azt kérdi: „Ó Uram, mi a baj velem? Csak a szegény és alázatos emberek jönnek hozzám.” A Pokol erre így felel: „Ó, Uram, mi a baj velem? Csak az arrogáns emberek jönnek hozzám.” Isten így felel a Paradicsomnak: „Te vagy a Kegyelmem.” Majd így felel a Pokolnak: „Te vagy a Büntetésem. Mind a kettőtöket meg foglak tölteni.”

h) A teremtmények tulajdonságai, egymás közötti kapcsolatok, egyéb bűnök (ami nem širk), emberek, dzsinnek, angyalok, isteni udvartartás (480; 506; 512; 525; 537; 568; 577; 578; 592; 598; 599)

Az emberek és a dzsinnek halandók. Egyszer megkérdezték Mohamedet a coitus interruptusról, mire ő azt felelte, hogy „jobb, ha nem teszitek, mert Isten a feltámadás napjáig teremt”; a házasságtörés bűn, amiért Isten bocsánatát kell kérni; az angyalok jelen vannak az emberek imáinál, és jelentést tesznek róla Istennek. Ha valaki hamis tanúskodással elveszi egy másik muszlim tulajdonát, Isten haragját vonja magára. Az 568-as hadís szerint a koldusokkal irgalmasan kell bánni.

Az 577-es hadisz szerint ha Isten szeret valakit, akkor elmondja Gábrrielnek, aki szintén szeretni fogja, aki elmondja a többi angyalnak, akik szintén szeretni fogják.

Az 592-es hadisz szerint ha valaki rosszat akar cselekedni, az angyalok nem írják fel, csak akkor, ha megteszi; ha megteszi, felírják, ahogy volt; ha nem teszi meg Istenért, azt jó cselekedetként írják fel; ha viszont jót akar cselekedni, de nem teszi meg, jóként írják jóvá, ha pedig megteszi, akkor tízszeresen (el egészen a hétszázszorosig) írják jóvá.

Az 599-es hadisz arról beszél, hogy Isten milyen végtelenül megbocsátó.

i) Imádságok, Isten (névének) segítségül hívása (482; 494; 495; 496; 497; 534; 556; 580; 590)
Csak Istenhez lehet imádkozni, mert ő az, aki megbocsátja a bűnöket; a vadászott vadat is akkor lehet megenni, ha a vadászat Isten nevében történik; a levágott állatot akkor lehet megenni, ha a vágás Isten nevében történt; amikor Isten segítségül hívja valaki, kitartóan kell imádkoznia.

j) Isten meghallgatta Mohamedet (486)

Isten Gábrrielen keresztül üzen Mohamednek, hogy meghallgatta a hitvallását és az emberek erre adott válaszát.

k) Esküformulák, hogyan kell esküdni (488)

Mohamed a következő esküformulákat használta: „Nem, Arra [esküszöm], aki megváltoztatja a szíveket”; aki esküszik, Isten nevére esküdjön, és ne atyái nevére.

l) A zsidók, a Könyv népe, bibliai parafrázis (510; 511; 532s; 543; 548; 559; 564; 570; 600; 604; 606; 607; 632; 633)

Egyszer zsidók jöttek Mohamedhez, és azt mondták, hogy Isten mindent (az eget, a földet, a hegyeket, fákat stb.) egy ujján meg fogja tartani, és Mohamed egyetértett ezzel, és mosolygott.

Az 548-as hadisz szerint egyszer, amikor Mohamed sétált Medina mezőin, egy csoport zsidó mellett ment el, akik egymás között tanakodtak: – Kérdezzétek meg, mint mond a lélekről – míg mások azt mondták: – Ne kérdezzük meg. Végül néhányan odamentek, és megkérdezték. Hosszas tanakodás után Mohamed így felelt: – Amikor megkérdeznak téged a lélekről, mondd: A lélek és annak tudása Istenemnél van. És ebből a tudásból, ó emberek, olyan kevés adatott nektek. Mire a zsidók azt mondták: – Nem megmondtuk, hogy ne kérdezzétek meg?

Az 559-es hadisz a szőlőmunkások példázatának egy parafrázisa (Mt. 20,1–16): A fennmaradó idő úgy aránylik az előttetek lévő népekkel összehasonlítva, mint az ʿaṣr-ima [azaz a délutáni ima] és a napnyugta közötti idő [a nap többi részéhez]. A Tóra népének a Tóra adatott, és ők munkálkodtak ebben délig, majd elfáradtak, és mindegyikük jutalma egy arany volt. Utánuk következett az Evangélium népe, akik az ʿaṣr-imáig munkálkodtak, majd elfáradtak, és mindegyikük jutalma egy arany volt. Ezután következett a Korán népe, akik napnyugtáig munkálkodtak, és akiknek jutalma két arany volt. A Tóra népe megkérdezte: Ó, Urunk, ezek a emberek keveset dolgoztak, és mégis többet kaptak. Isten megkérdezte tőlük: – Visszatartottam valamit a ti jutalmatokból? Mire így feleltek: – Nem. – Ez az én Kegyelmem, és annak adom, akinek akarom.

Az 564-es hadiszban ugyancsak arról van szó, hogy Mózes a Feltámadás napján a Trón oszlopát tartja majd. A hozzátartozó történetben egy muszlim és egy zsidó veszekszik azon, hogy ki nagyobb: Mohamed vagy Mózes, mire a muszlim megüti a zsidót, aki elmegy, és beárulja Mohamednek, aki erre azt válaszolja, hogy nem nagyobb ő Mózesnél, hanem a Feltámadáskor egymás mellett fognak állni.

Az 570-es hadisz szerint Mózeshez, aki néhány zsidó férfi között üldögélt, egy ember jött, és megkérdezte tőle, hogy tud-e valaki olyanról, aki tanultabb nála, mire Mózes azt felelte, hogy nem tud ilyenről. Így Isten az Isteni Ihletettséget Mózesnek küldte.

A 600-as hadisz a mustármagról szóló egyik példázat parafrázisa (Mt. 17,20), amely szerint Mohamed a Feltámadáskor arra fogja kérni Istent, hogy engedje be mindazokat a Paradicsomba, akiknek csak egy mustármagnyi hite van.

A 623-as hadisz beszámol arról, hogy a zsidók héberül olvasták a Tórát, de arabul magyarázták a muszlimoknak. Mohamed erre azt mondta követőinek: – Higgyetek nekik, vagy sem, mondjátok azt: – Istenben hiszünk, akármi is a kijelentés.

A 633-as hadisz szerint két zsidó házasságtörést követett el, és Mohamed elé vitték őket.⁹ Mohamed pedig előhozatta a Tórát, és felolvastatta a vonatkozó szakaszt, amelyben arról van szó, hogy az ilyeneket meg kell kövezni, és ő is megkövezésre ítélte őket.

m) Megtérések (514; 560)

A Banū Tamim nem tért meg, viszont azok, akik Jemenből jöttek, igen. Amikor ʿUbadā bin as-Samīth esküt tett Mohamednek, Mohamed a következő

---

⁹ Ti. ő volt Medina vezetője, így a bíró is.

feltételekkel vette be az esküjét: 1. nem társít senkit Isten mellé; 2. nem lop; 3. nem paráználkodik; 4. nem öli meg azt, ami a magjából származik; 5. nem követ el becsületsértést; 6. engedelmeskedik, amikor Mohamed megparancsolja neki a jó cselekvését.

n) Mohamed feleségei (516; 517; 576; 588; 591; 635; 639)

Zaynab, Mohamed felesége azzal kérkedett a többi feleség előtt, hogy míg a többiek házasságát a családok hozták tető alá, addig az övét Isten; a hidzsábvers Zaynabra nézve lett kijelentve; ‘Āiša féltékenykedett Ĥadiğára, mert Mohamed a Paradicsomban palotát ígért neki; az 588-as hadisz szerint ez így van. Amikor ‘Āišát becsstelenséggel gyanúsítják, Isten kinyilatkoztatást küld a védelmére, amely a Nür szúra 11–20.

o) Hidzsáb (517)

A hidzsábvers Zaynabra, Mohamed feleségére nézve lett kijelentve;

p) Próféták, Mohamed mint próféta (507; 524; 532v; 562; 564; 566; 570; 585; 608)

A hadiszokban megemlíttett próféták: Ádám, Noé, Ábrahám, Mózes, Jézus, aki Isten Igéje, Salamon, Jób.

Az 561-es hadisz szerint Salamonnak hatvan felesége volt; egy nap elhátározta, hogy mindegyikkel együtt hál, hogy mindegyik fiút foganjon, akik felnöve Isten ügyének harcosai lesznek; be is ment azon az éjszakán az összes feleségéhez, de egyik sem fogant meg, egyet kivéve, aki egy eltorzult fiút hozott a világra. Mohamed erre azt mondta: – Ha Salamon azt mondta volna, hogy „ha Isten is úgy akarja”, mindegyik megfogant volna.

Az 566-os hadisz szerint minden prófétának küldetése van, és Mohamed is szeretné beteljesíteni a maga küldetését.

Az 585-ös hadiszban Jób éppen meztelenül fürdött, amikor arany sáskák nagy sokasága kezdett esni az égből, ő pedig elkezdte őket a ruháiba gyűjteni. Erre megszólalt Isten: Ó, Jób, nem tettelek-e elég gazdaggá, hogy eltekints ezekről? Mire Jób így felelt: – De, Uram, de hogyan tekinthetnék el áldásaidtól?

A 608-as hadisz Mohamed csodálatos utazását írja le Mekkába és az égbe, ahol találkozik a prófétákkal. Mózes a hetedik égben van, és Mohamed érkezésekor azt mondja Istennek: – Ó, Uram, azt gondoltam, hogy senki nem emelkedik fel nálamnál magasabbra. Amikor Mohamed kijött Istentől, és lefele menet találkozott Mózesel, Mózes megkérdezte tőle: – Ó, Mohamed, mondd meg nekem, mi tetszik Istennek annyira benned? – Mire Mohamed így felelt:

– Az, hogy napi ötvyszer imádkozom. – Erre Mózes így felelt: – A te követőid nem fogják tudni teljesíteni ezt, menj vissza Istenhez, hogy csökkentse le. – Mohamed vissza is ment Istenhez, aki lecsökkentette tízre. De mikor Mohamed ismét lefele jött, Mózes ismét megállította, és ismét visszaküldte Istenhez. Eltartott ez addig, amíg az imák száma ötre csökkent. Erre Mózes azt mondta Mohamednek: – Istenre, én is megpróbáltam rávenni a népemet, Izraelt, hogy ennél kevesebbet megtegyen, de még erre sem voltak képesek. A te követőid gyengébbek, úgyhogy menj vissza Istenhez, hátha könnyít a terheken. – De Mohamed ekkor már nem ment vissza.

q) *Az idő teremtése (539; 583)*

Isten tizenkét hónapot teremtett, amelyből négy szent. Isten maga az idő.

Felhasznált irodalom

- AL-BUHĀRĪ, Abū ʿAbdallah Muḥammad b. Ismāʿīl, *al-Ġāmiʿu aṣ-ṣaḥīḥu al-musnadu min hadīṭi rasūli Allahi ṣallā Allahu ʿalayhi wasallama wasunanihi wāʾyyāmihi*. Kairó, é. n. (arab nyelvű kiadás).
- ASQALĀNI, Ibn Haġr: *Fath ul-Bari fi Sharh Sahih al-Bukhari*, Egyptian Press of Mustafa Al-Babi Al-Halabi, 1959 (1378 A.H.), internetes kiadás: <http://hadith.al-islam.com/Loader.aspx?pageid=194&BookID=24&TOCID=1> (2012. április 14.)
- BRÜNNOW, Rudolf-Ernst – FISCHER, August: *Crestomathy of Classical Arabic Prose Literature*, 8th edition by Edzard, Lutz–Bjorsnos, Amund, Harrasowitz Verlag, Wiesbaden, 2008.
- Sahih al-Bukhari*, English trans. Muhammad Muhsin Khan, internetes kiadás: <http://www.shariahprogram.ca/Hadith/Sahih-Bukhari/> (2012. április 14.)

Tartalomjegyzék

„KÖZEL”

HEVESI KRISZTINA: Mereruka vezír masztabájának mozgásábrázolásai. A 13-as kamra reliefjei.....	9
TAKÁCS DÁNIEL: III. Mereszanh sírja és környezete.....	27
KÖVI FRANCISKA: Kopt kolostori művészet: a Vörös és a Fehér kolostor.....	47
SUSÁNSZKI JUDIT: Pokoli történetek. Bibliai útikalauz a síron túl.....	59
GYÖNGYÖSI CSILLA: Az egyistenhit megvallásáról (tawhīd) szóló hadíszyűjtemény ismertetése Buḥāri <i>Ṣaḥīḥ al-Buḥāri</i> című művéből.....	69
SZÁLKAI KINGA: Politikai iszlám: Alternatíva Közép-Ázsia számára?.....	79
BAGYINKA KRISZTINA: Törökország új önmeghatározása. Az új török külpolitika.....	89

„TÁVOL”

NYESTE ZSOLT: A kauzalitás szerepe a <i>Gendzsi monogatariban</i>	101
SZÁJLI KRISZTINA: Edogawa Ranpo és a japán detektívregény.....	119
SÁGI ATTILA: A nyelvi sztenderdizációs folyamatokat elősegítő és gátló tényezők Japánban a XX. században.....	131
SÁNDOR ANGELIKA: Amit az udvariasságelmélet nem tud.....	143
FÜREDI CSILLA: Személyes névmások, személyre utaló szavak a japán genolektusokban.....	151
LÁZÁR MARIANNA: Az ókori kínai és japán bronztükrökön megjelenő Négy Égtájór kultusza.....	161
VÖRÖS ERIKA: Hegy a világban, világ a hegyben. A szakrális világ földi megnyilvánulása a japán eszmerendszerben.....	171
DEÁK BORBÁLA ZSUZSANNA: A nevári buddhizmus sajátos arca.....	187
DÓBER ÁGNES: Felhők és vérpoklok. A nőkről alkotott kép a vallásban a premodern Japánban.....	195
SINKA ZSÓFIA: Távoli Szépségek. Kisaengek.....	205
KÁPOLNÁS OLIVÉR: Dzsingisz kán visszatérése.....	217

„KAPCSOLATOK”

HARTYÁNDI MÁTYÁS: Az emberi test a korai kínai bölcseletben.....	225
BARTÓK ANDRÁS: Fortélyok és táblajátékok. A kelet-ázsiai és a nyugati stratégiai kultúra.....	233
ILKÓ KRISZTINA: Eskandély Máté. Egy középkori magyarországi remete Kínában?	243
TAKÓ FERENC: Érvek, technikák, autoritások. Matteo Ricci <i>Tianzhu</i> <i>shiyijének</i> érvelési módszeréről.....	255
HANÁK JÁNOS: Christovão Ferreira két arca	271
CSONTOS SÁRA: A magyar ősköltészet keleti kapcsolatai.....	281
KONTSEK ANDRÁS: A jogaszövegek magyar nyelvű interpretációi.....	289
DOMA PETRA: Japán Shakespeare?	299
DÉNES MIRJAM: Japonizáló díszletek, jelmezek és a tradicionális japán művészet kapcsolatai. Tervezők, források, látásmódok	305
SEBESTYÉN DÓRA: Japán békeszerződés, 1951.....	327
MUSZKA KATALIN: <i>Koryo Saram</i> : A Közép-Ázsiába deportált koreaiak története	337
CSENDOM ANDREA: A Japánban élő koreai kisebbség, <i>a zainichi</i> „probléma”. Félreértések a koreai betelepülések kapcsán és napjaink generációs problémái.....	347